

Rechtspraak EHRM

DD 2017/68

Giesbert e.a. tegen Frankrijk, req. nos. 68974/11, 2395/12 en 76324/13 (1 juni 2017)

Feiten

De zaak vindt zijn oorsprong in de enorme schenkingen die Liliane Bettencourt, erfgename van het bedrijf l'Oréal en de rijkste vrouw van Frankrijk, deed aan een bevriende schrijver en fotograaf (B.). (Deze zaak is recentelijk weer in de media gekomen na het overlijden van Bettencourt in september 2017.) Haar dochter deed aangifte en initieerde (via *citation directe*) een strafzaak tegen B. op grond van misbruik van onmacht (*faiblesse*). Op dat moment was ook het OM nog bezig de zaak te onderzoeken; later werd besloten te seponeren. De resultaten van het vooronderzoek werden toegevoegd aan de stukken van de door de dochter ingestelde strafvervolgning.

Het weekblad *Le Point* (waaraan de drie klagers verbonden zijn) publiceerde eind 2009 en begin 2010 twee artikelen over de zaak. In het eerste artikel werd geciteerd uit de dagvaarding en uit de verklaringen van de verdachte tegenover de politie), en in het tweede werden veel getuigenverklaringen aangehaald van personeel en andere personen die in nauw contact stonden met Liliane Bettencourt.

Juridisch draait de zaak om artikel 38 van de Franse wet op de persvrijheid (*loi du 29 juillet 1881 sur la liberté de la presse*), een strafbepaling die verbiedt om processtukken te publiceren voordat deze ter openbare zitting zijn voorgelezen. Bettencourt verzette zich tegen een medisch onderzoek in de strafzaak. Zij adieerde de kort-gedingrechter en eiste vergoeding van de schade die zij had geleden door de onrechtmatigheid gelegen in de suggestie in *Le Point* dat zij psychisch niet in orde en beïnvloedbaar zou zijn. Uiteindelijk werden klagers in hoogste instantie veroordeeld tot betaling van een

schadevergoeding aan haar, gebaseerd op overtreding van artikel 38 van de wet op de persvrijheid. Ook B. spande een kort geding aan tegen klagers, waarin hij schadevergoeding eiste wegens het schenden van zijn portretrecht, zijn verdedigingsrechten en zijn recht op de onschuldpresumptie. Ook in deze procedure stelden de gerechten vast dat artikel 38 was overtreden en dat B.'s rechten waren geschonden omdat hij werd afgeschilderd als een 'homme intrigant, sans scrupules'; ook B kreeg een schadevergoeding toegewezen. In de bodemprocedure wees het *Tribunal de Grande Instance* van Parijs in 2012 echter alle eisen van B. af, en oordeelde dat artikel 38 niet kon worden beschouwd als een verbod voor journalisten om de informatie en de bronnen die aan hun analyses ten grondslag lagen aan het lezerspubliek bekend te maken. Het gerechtshof vernietigde deze uitspraak echter en oordeelde dat de publicaties B's recht op een eerlijk proces en de onschuldpresumptie hadden geschonden en artikel 38 hadden overtreden. De artikelen hadden duidelijk gesuggereerd dat B. schuldig was door stukken uit het vooronderzoek te publiceren die B. als schuldig neerzetten zonder dat er een gerechtelijke beslissing van die strekking was genomen. Daarmee werd de lezer voorgespiegeld dat B. niet de waarheid vertelde, en werden de geciteerde verklaringen van direct betrokkenen gebruikt om geloofwaardigheid en bewijsbaarheid te verlenen aan deze suggestie. De artikelen hebben dus tot gevolg gehad dat de verdedigingsrechten, die veronderstellen dat voordat iemand wordt gehoord door de rechter, hij niet als schuldig wordt afgebeeld, zijn beïnvloed. B. werd in de positie gebracht zich te moeten verantwoorden inzake beschuldigingen die nog niet publiekelijk waren besproken in een gerechtelijke setting; sterker nog, deel uitmaakten van het vooronderzoek, dat geheim is. Het *Cour de Cassation* oordeelde in gelijke zin.

Op 28 mei 2015 werd B. schuldig bevonden aan *abus de faiblesse* en in hoger beroep veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf

voorwaardelijk, een boete en verbeurdverklaring van een deel van zijn vastgoed.

Beoordeling door het EHRM

De veroordelingen van klagers zijn zonder twijfel een inbreuk op de persvrijheid zoals neergelegd in artikel 10 EVRM. Wat betreft de eis van voorzienbaarheid geldt dat het Hof reeds heeft uitgemaakt dat een regeling eveneens voldoet aan de vereisten van precisie als daarvoor advies moet worden ingewonnen; dat geldt in het bijzonder voor professionals die gewend zijn een hoge mate van prudentie aan de dag te leggen in hun beroep. Wat betreft artikel 38 heeft het Hof in *Tourancheau et July tegen Frankrijk* van 24 november 2005 (req. no. 53886/00) reeds geoordeeld dat deze bepaling voldoet aan de eisen van voorzienbaarheid. De eerste twee klagers kennen de wereld van de pers goed en waren in staat het risico van publicatie in te schatten. De nationale gerechten hebben naar voren gebracht dat artikel 38 strekt tot behoud van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechtspleging, evenals tot bescherming van de rechten van de betrokken personen, in het bijzonder de onschuldpresumptie. De inbreuk had als doel, wat betreft B., om zijn recht op een eerlijk proces met inachtneming van de onschuldpresumptie te beschermen. Wat betreft Bettencourt geldt dat zij betwistte gemanipuleerd te zijn en conclusies heeft ingediend met het oog op voeging als benadeelde partij in de strafzaak, waarin de rechtbank zou moeten oordelen over de vraag of zij bij haar volle verstand was toen zij de transacties goedkeurde. De inbreuk strekte er dus ook toe haar rechten te beschermen door een goede rechtspleging, waarop geen invloed van buitenaf wordt uitgeoefend, te waarborgen. Deze doelen corresponderen met de bescherming van de reputatie en rechten van anderen en de waarborging van het gezag en de onpartijdigheid van de rechtspraak.

Wat betreft de noodzakelijkheid van de inbreuk heeft het EHRM in *Bédat tegen Zwit-*

serland (appl. nr. 56925/08) de criteria gegeven om de rechten voortvloeiend uit artikel 10 af te wegen tegen de publieke en private belangen die worden beschermd door het geheim van het vooronderzoek. Hoewel deze geheimhoudingsplicht niet aan de orde is in deze zaak, is het Hof van oordeel dat deze criteria eveneens in deze zaak van toepassing zijn, aangezien het ook hier gaat om concurrerende rechten ex artikel 6 en artikel 10. Deze criteria zijn de volgende: i) de wijze waarop de klager in het bezit is gekomen van de informatie in kwestie, ii) de teneur van de publicatie, iii) de bijdrage van de publicatie aan het publieke debat, iv) de invloed van het artikel op de strafprocedure, v) de schending van de privacy van de verdachte en vi) de proportionaliteit van de opgelegde sanctie.

- i) Er is geen reden te menen dat de klagers op illegale wijze in bezit zijn gekomen van de stukken. De klagers moeten echter hebben geweten dat het aanhalen van passages uit processtukken verboden was.
- ii) Wat betreft de inhoud van het eerste artikel is het Hof van oordeel dat, hoewel de journalist geen expliciete conclusie formuleert, de gehele inhoud neigt naar de schuld van B. Dat blijkt zowel uit de ondertitel als uit het commentaar op de gekozen citaten. Het artikel gebruikt de citaten om herhaaldelijk de tegenstrijdigheden en zwakheden in de positie van B te onderstrepen en deze als zodanig aan het publiek te presenteren door de keuze voor de uitdrukkingen. Wat betreft het tweede artikel ziet het Hof geen reden om tot een andere conclusie te komen over de teneur dan de nationale gerechten. De lezer krijgt de indruk dat Bettencourt psychologisch zwak is en werd gemanipuleerd door B. Wat betreft B. stelt het Hof vast dat de nationale gerechten van oordeel waren dat het artikel niet neutraal en niet genuanceerd was en een beschuldiging inhield, hetgeen tegen de onschuldpresumptie ingaat. Het artikel behelst drie

- pagina's uitsluitend opgebouwd uit delen van voor B. ongunstige verklaringen.
- iii) Het Hof is het niet eens met de regering die stelt dat de artikelen geen bijdrage leverden aan het publieke debat. In het proces zijn personen betrokken die een sterke bekendheid genieten in het sociale en politieke domein en de zaak had al veel aandacht gekregen in de media. Er was dus een algemeen belang voor het publiek te worden geïnformeerd over deze strafzaak, die het bestek van een familiaal conflict ver te buiten ging, en dus niet slechts diende de nieuwsgierigheid van een bepaald publiek te bevredigen. Een expliciete motivering had moeten worden gewijd aan deze afweging van belangen. Dat de nationale gerechten de verheldering die de publicaties in kwestie konden geven van onvoldoende belang achtten, valt binnen hun beoordelingsmarge.
- iv) Het Hof herhaalt het belang dat journalisten in publicaties over lopende strafzaken het recht op een eerlijk proces, waaronder de onschuldpresumptie, noch het vertrouwen van het publiek in de rol van de gerechten in de rechtspleging, waaronder het proces van oordeels- en besluitvorming door de rechtspraak, niet schaden. Voldoende is het enkele risico dat het verloop van de procedure wordt beïnvloed. Het Hof is van oordeel dat er een significant risico was dat de artikelen (de eerste verscheen vlak voordat B. moest verschijnen voor het *tribunal correctionnel* en de tweede twee maanden voor de zitting) de procedure zouden beïnvloeden. De publicaties konden repercussies hebben op de personen die uiteindelijk zouden worden opgeroepen te getuigen, en op de rechters die over de zaak hadden te oordelen; een artikel kan de onpartijdigheid van het oordelende gerecht beïnvloeden, onafhankelijk van de samenstelling van het gerecht. Het Hof is het niet eens met de klagers dat de grote media-aandacht voor de zaak betekent dat de publicatie (van vele en lange delen van de processtukken) geoorloofd was. Gelet op de complexe vragen die de gerechtelijke autoriteiten dienden te beantwoorden, droeg de publicatie uit de processtukken het risico in zich dat het goede verloop van het proces verstoord zou worden en het recht op een eerlijk proces in gevaar gebracht. Het verbod ex artikel 38 is niet algemeen en absoluut en verhindert de pers niet het publiek te informeren. Het Hof meent daarom dat de klagers, professionals op het terrein van de media, deze risico's hadden kunnen vermijden zonder afbreuk te doen aan de inhoud van de informatie die zij wensten te verschaffen. Gelet op het feit dat Bettencourt zich (subsidiar) benadeelde partij heeft gesteld in de strafzaak en gelet op de teneur van de informatie die de lezer in het artikel over haar werd verschaft, oordeelt het Hof dat de publicatie in kwestie een negatieve uitwerking op de goede rechtspleging had kunnen hebben.
- v) De Franse gerechten hebben zowel ten aanzien van B als ten aanzien van Bettencourt geen schending van het recht op privacy aangenomen.
- vi) Tot slot oordeelt het Hof dat de aan klagers opgelegde sancties (1 euro en een verplichting de uitspraak te publiceren en 10.000 euro) niet excessief waren.
- De redenen voor de inbreuk op het recht van klagers waren dus relevant en voldoende in het licht van artikel 10 lid 2. Het belang van klagers en dat van het publiek om informatie over een kwestie van algemeen belang te verschaffen en te ontvangen prevaleert niet boven de overwegingen van de autoriteiten die strekten tot bescherming van de belangen van anderen en van een goede rechtspleging.

Y. tegen Zwitserland, req. no. 22998/13 (6 juni 2017)

Feiten

In januari 2009 publiceerde klager, journalist, een artikel over een strafzaak inzake seksueel misbruik van minderjarigen. Het artikel betrof een interview met de vader van een meisje dat slachtoffer zou zijn en die klager zou hebben benaderd. In het artikel werden de frustraties van de vader over de voorlopige invrijheidstelling van de verdachte besproken, de feiten die de verdachte werden verweten, verklaringen van het meisje tegenover de politie werden aangehaald en het verzet van het openbaar ministerie tegen de invrijheidstelling werd besproken. Klager werd vervolgd ter zake van het publiceren van documenten die voorwerp waren van het geheim van het onderzoek, strafbaar gesteld in artikel 293 van het Zwitserse wetboek van strafrecht (Code Pénal Suisse du 21 décembre 1937); hij werd veroordeeld tot betaling van een boete van 5000 Zwitserse franken. De veroordeling werd in stand gehouden tot en met het Federale Hof, dat oordeelde dat de publicatie een groot aantal belangen, beschermd door het geheim van het vooronderzoek (in het bijzonder de seksuele integriteit van minderjarigen), in gevaar had gebracht.

Beoordeling door het EHRM

De partijen zijn het eens over het feit dat de veroordeling tot betaling van een boete een inbreuk op de persvrijheid ex artikel 10 EVRM inhoudt, en dat deze inbreuk was voorzien bij wet. De veroordeling was gebaseerd op de schending van het geheim van het vooronderzoek; dit geheim vindt zijn grondslag in de noodzaak de belangen van het strafrechtelijk onderzoek te beschermen, alsook die van de verdachte (in het bijzonder de onschuldpresumptie) en die van de andere betrokkenen, in dit geval in het bijzonder de minderjarige slachtoffers. Deze doelen corresponderen met de bescherming van de rechten en reputatie van

anderen, en met de waarborging van het gezag en de onpartijdigheid van de rechtspraak, legitieme doelen ingevolge artikel 10 lid 2 EVRM.

De onderhavige zaak is vergelijkbaar met *Bédat tegen Zwitserland* (zie daarvoor de bespreking van *Giesbert e.a. tegen Frankrijk* hierboven), waarin de Grote Kamer op 29 maart 2016 arrest wees. In die uitspraak heeft het Hof criteria neergelegd voor de beoordeling van de noodzakelijkheid van een inbreuk als het gaat om een schending van het geheim van het vooronderzoek. Het Hof loopt deze criteria langs, en voegt een nieuw criterium toe, gericht op de feiten van de onderhavige zaak.

- i) De klager is niet op een illegale manier aan zijn informatie gekomen; hij heeft ze van de vader gekregen die hem heeft gevraagd ze te publiceren in het belang van zijn dochter. Dit gegeven is niet beslissend voor het antwoord op de vraag of de klager heeft voldaan aan zijn plichten en verantwoordelijkheden ex artikel 10 lid 2. Klager, die journalist van beroep is, kan niet onwetend zijn geweest van de strafbaarheid van het publiceren daarvan.
- ii) Wat betreft de teneur van het artikel heeft het Zwitserse Federale Hof vastgesteld dat het artikel suggereerde dat de verdachte schuldig was, dat het onnodig gedetailleerd de ten laste gelegde feiten weergaf en dat het artikel veel eerder op sensatie gericht leek dan op een debat van algemeen belang. Het EHRM oordeelt dat de gedetailleerde beschrijving van de strafbare feiten niet werd gerechtvaardigd door een algemeen belang en het artikel een sensatieachtige teneur geeft.
- iii) Wat betreft de bijdrage van het artikel aan het debat over een onderwerp van algemeen belang stelt het Hof vast dat er geen publiek debat gaande was op het moment van publicatie. Niettemin is de invrijheidstelling tijdens het vooronderzoek van iemand die verdacht wordt van misdrijven tegen de seksuele

integriteit van kinderen een onderwerp van publiek belang. De vraag is of het artikel een concrete bijdrage zou kunnen leveren aan enig debat over dit onderwerp. De stukken omtrent het verzet van het OM tegen de invrijheidstelling zouden als zodanig gekwalificeerd kunnen worden; de gedetailleerde informatie over de verweten gedragingen en delen uit de verklaring van de aangeefster niet. Bevrediging van de nieuwsgierigheid van publiek geldt niet als rechtvaardiging voor publicatie van geheime gegevens. Wat betreft het doel van klager om eventuele nog onbekende slachtoffers aan te sporen zich te melden, geeft het Hof aan dat omissies in het onderzoek het onderwerp van het functioneren van de rechtspleging, en daarmee op zichzelf een kwestie van algemeen belang, betreffen. Echter, in het artikel komt geen basis naar voren van het vermoeden dat er nog onbekende slachtoffers zijn of van misslagen van de onderzoeksrechter in de zoektocht naar slachtoffers. Derhalve oordeelt het Hof dat het artikel een extreem beperkte bijdrage aan een debat van algemeen belang vormt.

- iv) Wat betreft de invloed van het artikel op het strafproces merkt het Hof op dat het legitiem is het geheim van het vooronderzoek bijzondere bescherming toe te kennen, gelet op de belangen die in het strafproces spelen (strafvorderlijke belangen en de onschuldpresumptie). Van de autoriteiten kan niet worden verwacht dat zij achteraf bewijs aandragen dat de publicatie het verloop van de procedure ook echt heeft beïnvloed. Het risico van invloed op de procedure rechtvaardigt op zichzelf dat ontmoeidigende maatregelen worden genomen. Het Hof geeft aan dat klager weliswaar tweemaal in het artikel de onschuldpresumptie heeft benoemd, maar constateert dat het artikel als geheel de opvatting ademt dat de verdachte schuldig is. De nationale gerechten hebben boven-

dien in hun oordeel moeten meewegen dat de verdachte professioneel ernstig geschaad is door de mediahete die is ontstaan na publicatie van dit artikel. Er was dus een risico dat het artikel de lopende strafprocedure zou beïnvloeden.

- v) Wat betreft het criterium van de aantasting van de privacy van de verdachte geeft het Hof aan dat de bescherming van de privacy van de verdachte geen beslissende rol heeft gespeeld in de belangenafweging door de Zwitserse gerechten.
- vi) Aangezien het artikel vooral informatie bevatte over andere betrokkenen bij het strafproces (de twee minderjarige vermeende slachtoffers), acht het Hof het voor zijn oordeel over de noodzakelijkheid van de inbreuk nodig om een criterium toe te voegen aan de *Bédat*-criteria, te weten de aantasting van de privacy van andere partijen in de strafprocedure. In dit verband herhaalt het Hof dat positieve verplichtingen ex artikel 8 soms meebrengen dat de rechten ex artikel 10 moeten worden beperkt, en dat het Hof moet oordelen of een juist evenwicht tussen de conflicterende rechten is bereikt. Het Hof herhaalt voorts dat Lidstaten kinderen dienen te beschermen tegen geweld en maatregelen dienen te nemen om hun waardigheid te waarborgen. Het Hof heeft eerder uitgemaakt dat de identiteit van een slachtoffer beschermd dient te worden, hetgeen des te meer opgaat als het om een minderjarig slachtoffer van misbruik gaat (*Kurier Zeitungsverlag und Druckerei GmbH tegen Oostenrijk*, appl. no. 3401/07). Die bijzondere bescherming komt ook terug in de richtlijnen van de Zwitserse persraad, bepalende dat journalisten in zedenzaken bijzonder rekening dienen te houden met de belangen van minderjarigen en geen identificerende informatie mogen verschaffen. Volgens het Hof behoeft het type informatie dat in het artikel werd gegeven (een uitvoerige en gedetail-

leerde reproductie van stukken waarin de ten laste gelegde seksuele gedragingen werden beschreven en duidelijk werd dat de relatie tussen aangeefster en de verdachte nog voortduurde) een hoge mate van bescherming onder artikel 8; bovendien stelt het Hof vast dat het artikel informatie bevat aan de hand waarvan de slachtoffers kunnen worden geïdentificeerd. Het feit dat klager was benaderd door de vader van een van de vermeende slachtoffers ontslaat hem niet van de journalistieke plicht extreem terughoudend te zijn en te waken voor de belangen van de slachtoffers, in het bijzonder door hun identiteit te beschermen.

vii) Tot slot acht het Hof de aan klager opgelegde sanctie niet disproportioneel. Het Hof oordeelt dat klager is veroordeeld na een zorgvuldige belangenafweging, en vooral, rekening houdend met de legitieme belangen van de twee minderjarige slachtoffers. Artikel 10 is dus niet geschonden.

M. tegen Nederland req. no. 2156/10 (6 juni 2017)

Feiten

In deze zaak staat ex-werknemer M. (verder: klager) van de AIVD centraal. Klager werkte bij een afdeling van de AIVD als audio bewerkster en vertaler. Vanuit die functie had hij toegang tot vertrouwelijk materiaal. Op 30 september 2004 werd klager aangehouden op verdenking van het lekken van vertrouwelijke informatie aan personen die gevolgd werden door de AIVD op verdenking van terroristische activiteiten. Klager werd vervolgens schriftelijk door de AIVD erop gewezen dat hij nog steeds een geheimhoudingsplicht had, deze hield ook in dat hij informatie over zijn werkzaamheden bij de AIVD niet met zijn raadslieden kon delen. Daarnaast werden ook de raadslieden er zelf op gewezen dat zij zouden worden vervolgd als zij geheime informatie zouden delen met anderen.

Gedurende de procedure in eerste aanleg maakten de raadslieden bezwaar over de beperkingen die aan hen werden opgelegd voor wat betreft de communicatie met hun cliënt; een effectieve verdediging zou hierdoor niet mogelijk zijn. Daarnaast moesten bepaalde documenten worden toegevoegd aan het dossier. Ook wilden zij dat de geheimhoudingsplicht van hun cliënt onvoorwaardelijk zou worden opgeheven zodat de verdediging goed gevoerd zou kunnen worden. De officier van justitie zegde toe enkele documenten aan het dossier toe te voegen, maar weigerde de klager te ontslaan van zijn geheimhoudingsplicht. Het onderzoek werd verwezen naar de rechter-commissaris mede om de beperkingen waaronder de verdediging moest werken te compenseren. In maart 2005 kreeg de klager van het hoofd van de AIVD te horen dat zijn geheimhoudingsplicht onder bepaalde strenge voorwaarden werd opgeheven; zo mocht hij bepaalde informatie over de AIVD nog steeds niet delen met zijn raadslieden. De rechtbank weigerde later om de opheffing onvoorwaardelijk te maken. Naar de mening van de rechtbank waren de belangen van de klager voldoende gewaarborgd. Klager werd uiteindelijk in december 2005 veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaar en zes maanden. Ook in hoger beroep werd klager vervolgens veroordeeld, cassatie bij de Hoge Raad leidde enkel tot een beperking van de straf in verband met de overschrijding van de redelijke termijn. Naar het oordeel van de Hoge Raad zijn de beperkingen waaronder de verdediging moest werken voldoende gecompenseerd.

Beoordeling door het EHRM

Bij het EHRM wordt geklaagd dat de nationale procedure een schending oplevert van artikel 6 lid 1 en lid 3 onder b, c en d EVRM. De AIVD heeft volgens de klager in doorslaggevende mate controle gehad over het bewijs waardoor de toegang van hemzelf en de rechter tot relevante materialen is beperkt. Hierdoor was een effectieve verdediging niet mogelijk. Het Hof bekijkt in

dat kader vier verschillende aspecten van de procedure:

- *Het redigeren van stukken in het dossier en achterhouden van andere stukken;*

Onder dit punt wordt door de klager gesteld dat bepaalde documenten dusdanig waren geredigeerd dat klager in zijn verdediging is geschaad, ook zijn sommige gevraagde documenten in het geheel niet aan de verdediging verstrekt. Het EHRM is van mening dat de informatie die beschikbaar was voor de verdediging voldoende was om een goede beoordeling te maken van de betrouwbaarheid van de informatie die daarin was opgenomen.

- *De beperkingen in de communicatie tussen de klager en zijn raadslieden;*

De klager stelt dat zijn verdediging is gehinderd doordat hij niet alles over zijn werkzaamheden met zijn raadslieden kon bespreken. Het was bijvoorbeeld niet mogelijk om bewijs dat hem vrijpleitte en mogelijke alternatieve scenario's te bespreken aangezien enkel mocht worden besproken wat in het dossier was opgenomen. Het Hof is het met de klager eens dat de communicatie met zijn raadslieden is beperkt. Deze communicatie is belangrijk aangezien niet van de klager kan worden verwacht dat hij zichzelf goed tegen een aanklacht kan verdedigen zonder gedegen rechtsbijstand. Op dit onderdeel constateert het Hof derhalve dat er sprake is van een schending van artikel 6 EVRM.

- *De beperking om de namen van AIVD-medewerkers te openbaren in de procedure bij het gerechtshof;*

Aangezien het EHRM bij het vorige punt een schending heeft geconstateerd, acht het Hof het niet noodzakelijk om dit punt apart te onderzoeken.

- *De wijze waarop de medewerkers van de AIVD als getuigen zijn gehoord en de weigering om bepaalde andere AIVD medewerkers als getuige te horen.*

Tijdens de getuigenverhoren van de AIVD-medewerkers bij de rechter-commissaris werd gebruik gemaakt van vermommingen en stemvormers. De getuigen verklaarden wel uitgebreid en gaven op de meeste vragen een antwoord. Het Hof neemt als uitgangspunt dat er goede redenen waren om de getuigen afgeschermd te horen; zo waren ze nog actief in het veld en daarnaast moest hun veiligheid worden gegarandeerd. Het Hof is van mening dat de klager niet in zijn verdediging is geschaad door deze maatregelen aangezien de getuigen nauwelijks gebruikt zijn voor het bewijs en zij een alternatief scenario moesten schetsen dat een ander de informatie had gelekt.

De uiteindelijke conclusie van het EHRM is derhalve dat de procedure tegen de klager op één punt niet aan de eisen van artikel 6 EVRM voldeed.

B.J.G. Leeuw & L. van Lent